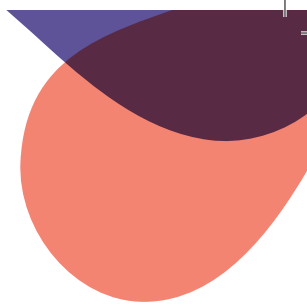

2024

www.vormingsonderwijs.nl

**vormings
onderwijs**

Voorwoord

Met trots presenteer ik het jaarverslag 2024 van het Centrum voor Vormingsonderwijs.

Dit jaar stond in het teken van verandering en vernieuwing van de organisatorische processen. In het najaar kwam daar ook de lobby voor het behoud van de subsidie voor het vormingsonderwijs bij. In een tijd waarin maatschappelijke en levensbeschouwelijke diversiteit steeds meer uitvergroet en geproblematiseerd wordt, wil het centrum zich blijven inzetten voor betekenisvol onderwijs dat ruimte biedt voor persoonlijke levensbeschouwelijke ontwikkeling en reflectie.

In 2024 hebben wij belangrijke stappen gezet om het vormingsonderwijs verder te versterken. We hebben, met de denominatieve organisaties, gewerkt aan een heldere boodschap voor ouders en scholen, we hebben de sectoropleiding in een nieuw jasje gestoken en we hebben de arbeidsvoorwaarden voor alle medewerkers verbeterd. Onze samenwerking met beleidsmakers, politieke partijen, levensbeschouwelijke organisaties en de organisaties in het netwerk heeft geleid tot het behoud van onze subsidie. Dit jaar stond ook in het teken van verdere professionalisering van het administratieteam en vernieuwing van de administratieve en hr-processen, waardoor we nog beter kunnen inspelen op vragen uit de verschillende denominaties. Naast deze ontwikkelingen hebben we financieel een betere basis gelegd voor de toekomst.

Dit jaarverslag biedt een terugblik op de behaalde resultaten, de uitdagingen die we zijn tegengekomen en de ambities die we koesteren voor de komende jaren. De acties voor behoud van de subsidie zijn in een apart hoofdstuk beschreven. Ik verwacht dat dit jaarverslag een inspirerend beeld schetst van de ontwikkelingen van het afgelopen jaar en van de impact die ons werk heeft op het onderwijs en de samenleving.

Ik wil iedereen bedanken die met aandacht, betrokkenheid en flexibiliteit in 2024 heeft bijgedragen aan het mooie werk dat vormingsonderwijs heet. Ik kijk -en ik hoop velen met mij- met vertrouwen en enthousiasme vooruit naar de toekomst.

Met hartelijke groet,

Esther van Vroonhoven
Directeur-bestuurder

1	Hier staan we voor	3
2	Organisatie van het Centrum voor Vormingsonderwijs	5
3	Financiering van het Vormingsonderwijs	7
4	Evaluatie 2024	11
5	Financiële cijfers 2024	14
6	Activiteiten en kengetallen 2024	16
7	Het jaar 2024 door de ogen van de Raad van Toezicht	18
8	Hier gaan we voor in 2025	21

1

Hier staan we voor

Ouders met kinderen op de openbare basisschool of samenwerkingsschool hebben een uniek recht op levensbeschouwelijk vormingsonderwijs. Dit recht, vastgelegd in de Wet op het Primair Onderwijs en de Wet op de Expertise Centra, vormt de basis van ons werk. De rijksoverheid financiert dit onderwijs middels een jaarlijkse instellingssubsidie. Aan deze instellingssubsidie zijn duidelijke regels verbonden: Op verzoek van ouders geven lesbevoegde vakleerkrachten vormingsonderwijs op de openbare basisschool. Het Centrum voor Vormingsonderwijs is de ontvanger van deze subsidie; zij zorgt ervoor dat vakleerkrachten van de levensbeschouwelijke organisaties, bij een aanvraag van een lesgroep van tenminste 7 leerlingen, naar deze scholen kunnen gaan.

Missie en visie van het Centrum voor Vormingsonderwijs

De missie van het Vormingsonderwijs is gericht op het bevorderen van identiteitsontwikkeling bij leerlingen en leerlingen te laten nadenken over wat hun levensbeschouwing voor hen betekent. Vormingsonderwijs wil de nieuwsgierigheid prikkelen en levenslange reflectie op de eigen levensbeschouwing aanmoedigen.

In 2024 heeft het Centrum voor Vormingsonderwijs verder gewerkt aan de visie van gelijkwaardige dienstverlening voor alle denominaties ten aanzien van het verzorgen van vormingsonderwijs. We hebben gewerkt aan verdere versterking van onze professionele en duurzame werkwijze, waarbij we vertrouwen en samenwerking centraal stellen. Het Centrum voor Vormingsonderwijs zorgt ervoor dat de subsidie doelmatig en rechtmatig wordt besteed..

Kernwaarden en doelstellingen

- Het bieden van kwalitatief hoogwaardige dienstverlening aan denominaties en scholen.
- Gelijkwaardige ondersteuning voor alle denominaties.
- Verdere automatisering en optimalisatie van interne en externe processen.
- Het bevorderen van de onderwijskwaliteit en het waarborgen van continuïteit.
- Het borgen van de lobby namens de sector bij de overheid.

Prioriteiten van het kalenderjaar 2024

Half oktober werd, geheel onverwacht, behoud van de wettelijke verankering van de subsidie voor het vormingsonderwijs een topprioriteit. Daarnaast waren de belangrijke zaken voor het Centrum voor Vormingsonderwijs:

- Financieel in control blijven, de financiële werkwijzen bestendigen.
- Afspraken maken met de vakbonden omtrent een loonsverhoging en een nieuwe CAO.
- Implementeren van eenduidige processen voor instroom, doorstroom en uitstroom van medewerkers.
- Afronden van de meervoudige onderhandse aanbesteding van een nieuw lesaanvraag- en roostersysteem en beginnen met de ontwikkeling.
- Implementeren van de nieuwe ARBO-dienst Kwiek.
- Installeren van een personeelsvertegenwoordiging.
- Implementeren van de nieuwe sectorbrede opleiding voor beginnende vakleerkrachten en experimenteren met sectorbrede nascholing voor alle vakleerkrachten.

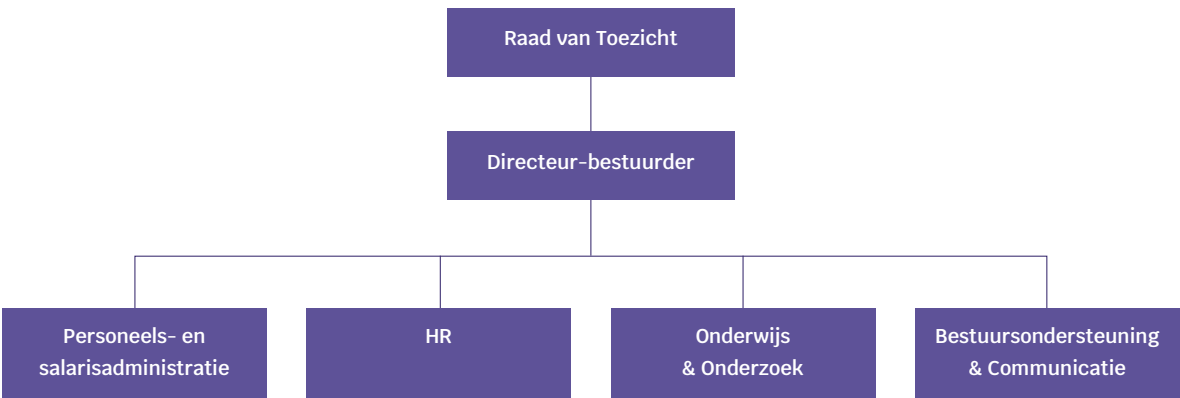

2

Organisatie van het Centrum voor Vormingsonderwijs

De in 2023 doorgevoerde governance-structuur blijft de basis van onze organisatie. De scheiding tussen bestuur en toezicht heeft de interne samenwerking verder geprofessionaliseerd. In 2024 is een personeelsvertegenwoordiging van start gegaan.

De Raad van Toezicht richt zich, net als in 2023, op toezicht, advisering en strategische ondersteuning.

Directeur-bestuurder:

- Esther van Vroonhoven

Raad van Toezicht:

- Willem Baumfalk (voorzitter)
- Ada van der Velden - Westervelt
- José Bosma
- Tessa van Wijnen (tot 1-2-2024)
- Rasit Bal (tot 1-2-2024 lid, daarna adviseur)

De stichting Centrum voor Vormingsonderwijs is sinds 1 augustus 2023 juridisch werkgever voor drie denominaties, namelijk BVO, HiVO en JVO. Daarmee heeft het Centrum 30 medewerkers. Daarom is in september 2024 een eigen personeelsvertegenwoordiging van start gegaan. De leden daarvan zijn:

- Arti Brahmatewari
- Peter de Rooden
- Hennie van de Vendel

De denominaties die vormingsonderwijs verzorgen met directeur:

- HVO (HVO primair)	Marlies Timmerman
- PC GVO	Wouter Knoester
- IVO (SPIOR)	Melek Erdogan
- KVO	John Marx
- BVO	Helma Ton
- HiVO	Dewie Jairam
- JVO	Ruben Vis (a.i.)

HVO, PC GVO, IVO en KVO hebben een eigen werkgeverstichting waarbij de medewerkers van de denominatie in dienst zijn. De medewerkers van BVO, HiVO en JVO zijn, zoals hierboven al vermeld, in dienst van het Centrum voor Vormingsonderwijs.

Tien keer per jaar overleggen de denominatieve directeurs met de directeur-bestuurder van het Centrum voor Vormingsonderwijs. Dit zogenaamde directeursberaad kan gevraagd en ongevraagd advies geven over de gang van zaken.

3

Financiering van het Vormingsonderwijs

De financiering van het vormingsonderwijs is sinds 2019 wettelijk verankerd in de Wet op het Primair ¹Onderwijs artikel 192 (en WEC 171). In de Nota van toelichting bij deze wet staat dat het Vormingsonderwijs gefinancierd wordt met een instellingssubsidie die jaarlijks aangevraagd moet worden. De prestatie-eenheid is een wekelijkse lesgroep. Er gelden op dit moment twee regels voor deze financiering:

1. Het faciliteren van het geven en verzorgen van godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs vindt slechts plaats indien de groepsgrootte per stroming minimaal zeven leerlingen bedraagt.
2. Het godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs wordt gegeven op verzoek van ouders.

In oktober werden we opgeschrikt door de mededeling vanuit het ministerie van OCW dat OCW het aantal (incidentele) geldstromen wilde terugbrengen, want “Het verlagen van het subsidieplafond van een regeling zorgt namelijk niet voor minder werklast, in tegenstelling tot het stopzetten van een regeling.” En: “Daarnaast besluiten wij in het kader van deze subsidietaakstelling om te stoppen met: [...] de regeling voor godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs.”

Specifiek over de subsidie voor vormingsonderwijs staat er vervolgens: “De subsidie voor godsdienstig onderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs die aan het Centrum voor Vormingsonderwijs

wordt verstrekt, wordt stopgezet met ingang van 2027. Deze subsidie is bedoeld om vormingsonderwijs te verzorgen op openbare scholen. Vanuit de wettelijke burgerschapsopdracht moeten scholen ook zonder deze subsidie leerlingen kennis laten opdoen over verschillende godsdiensten. Het expertisepunt burgerschap is beschikbaar om scholen hier ondersteuning bij te geven.”

Snel is er een campagneteam opgericht, bestaande uit Marlies Timmerman, Wouter Knoester, Elsbeth Voets en mijzelf om de lobby op te starten om het tij te keren. Omdat de nodige ervaring met politieke zaken ontbrak in het campagneteam, is Jonathan van der Geer gevraagd om het campagneteam gevraagd en ongevraagd te adviseren.

Na een eerste gesprek met de directeur primair onderwijs van OCW was duidelijk wat we te doen hadden:

- Met behulp van data aantonen dat de subsidie effectief wordt besteed.
- Duidelijk maken dat vormingsonderwijs geen

¹ Bron: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0042355/2022-04-01>

burgerschapsonderwijs is en dat het expertisepunt burgerschap de scholen hierin niet kan ondersteunen.

- Duidelijk maken dat vormingsonderwijs kan rekenen op een groot draagvlak in de samenleving en dat afschaffing ervan negatieve effecten zal hebben.

Deze punten moesten we onder de aandacht brengen van regering en Tweede en Eerste Kamerleden.

We hebben verschillende documenten naar het ministerie gestuurd, namelijk:

- Factsheets (Figuur 1) met data over vormingsonderwijs in Nederland in het schooljaar 2024/2025.
- Een achtergrondartikel van Jeroen van Waveren over het verschil tussen burgerschapsonderwijs en vormingsonderwijs.
- Een Q&A met vragen en antwoorden over het wat en waarom van vormingsonderwijs dat we ook aan de onderwijswoordvoerders van de Tweede Kamer hebben gestuurd.

Er is, in samenwerking met van Leene Communicatie, gewerkt aan een artikel over vormingsonderwijs voor in een landelijk dagblad. Het opinieartikel is uiteindelijk gepubliceerd in het Nederlands Dagblad en op de LinkedIn-site van het Vormingsonderwijs gesteund door een breed spectrum van mensen uit het maatschappelijke veld, van wie velen zijn aangedragen door de Zendende Instanties. Deze steun gaf het campagneteam extra energie om te schouders eronder te zetten.

Het campagneteam heeft de onderwijswoordvoerders van de verschillende partijen verdeeld en heeft deze mensen via mail en telefoon geprobeerd te verleiden tot een gesprek over vormingsonderwijs.

Coalitie

Er is contact gezocht met alle vier de coalitiepartijen. Twee ervan hebben ons te woord gestaan. Deze gesprekken bestonden vooral uit uitleggen wat vormingsonderwijs is om vervolgens te laten zien dat er veel kinderen zijn die ons onderwijs ontvangen en dat het heel jammer zou zijn als dit verloren zou gaan.

De indruk is dat deze boodschap goed is overgekomen en dat na afloop van het gesprek deze

woordvoerders ook van mening waren dat het erg jammer zou zijn als vormingsonderwijs niet meer bekostigd zou worden, en daarmee dus zou ophouden te bestaan.

Oppositie

Met de christelijke partijen is een goed contact opgebouwd en zijn verschillende gesprekken gevoerd. De boodschap dat vormingsonderwijs waardevol is en dat het belangrijk is dat de wettelijke verankering van de subsidie moet blijven, begrepen deze partijen goed.

Met GroenlinksPvdA en D66 was een goed contact vanuit het humanistisch vormingsonderwijs. Met DENK is een goed contact tot stand gekomen, zowel vanuit het islamitisch vormingsonderwijs als vanuit het Centrum voor Vormingsonderwijs. Met de overige partijen is minder contact geweest. Deze onderwijswoordvoerders hadden aangegeven vormingsonderwijs heel waardevol te vinden en al over voldoende informatie te beschikken naar aanleiding van de contacten met de christelijke partijen. Naast deze acties van het campagneteam vonden verschillende andere acties, gecontroleerd en ongecontroleerd, plaats:

Naast deze acties van het campagneteam vonden verschillende andere acties, gecontroleerd en ongecontroleerd, plaats:

- Het Humanistisch Verbond heeft een steuncampagne ('Stuur Vormingsonderwijs de klas niet uit') gemaakt met mooie spreuken en posters, die overal op de sociale media gepost en gedeeld werden.
- Plaatselijke werkgroepen van IKOS hebben petitities voorbereid.
- De geschreven pers, van het Fries Dagblad tot het Reformatorisch Dagblad, interviewde verschillende vakleerkrachten, regiobegeleiders en denominatieve directeuren.
- Er was een radio-interview met de directeur-bestuurder van het Centrum voor Vormingsonderwijs. Er stond nog een ander radio-interview gepland, waarbij het de bedoeling was om een voor- en een tegenstander van vormingsonderwijs met elkaar in debat te laten gaan. Er kon echter geen tegenstander gevonden worden en dit interview ging daarom niet door. De redacteur meldde zich met de woorden: "Echt niemand wil deze bezuiniging; deze bezuiniging gaat niet door. Wees maar gerust."
- VOS ABB heeft op zijn eigen sociale media veel aandacht gevraagd voor het niet doorzetten van deze bezuiniging.
- We haalden contacten aan en legden nieuwe contacten met mensen uit het netwerk en voegden organisaties (waaronder het Expertisepunt Burgerschap) aan het netwerk toe.

Tijdens de campagne was het ook van groot belang om de medewerkersmotivatie hoog te houden en de achterban te informeren. Er zijn verschillende Teamsmeetings en vergaderingen gehouden waarbij regiobegeleiders en mensen uit de achterban hun vragen konden stellen, suggesties aan de hand konden doen en hun hulp konden aanbieden. We hebben als campagneteam de suggesties ontvangen en beoordeeld en veel ervan hebben we uitgevoerd. Daarnaast hebben we duidelijk gemaakt dat we vooral heel erg geholpen zouden kunnen worden door 'gewoon het werk te blijven doen'. Het is fijn dat een organisatie doordraait als je zelf met andere zaken bezig bent.

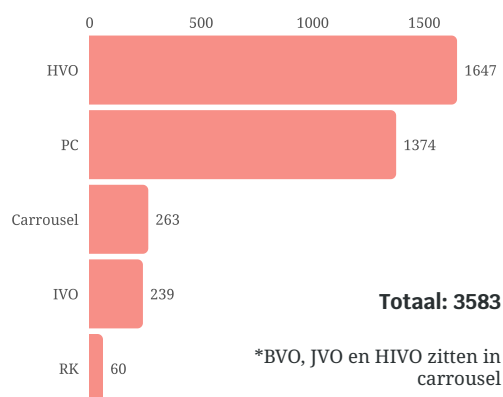
Het lukte niet om voor de vakleerkrachten een bijeenkomst te organiseren in 2024. Gezien de grote aantallen moest er eerst een locatie gevonden wor-

den en dat is last-minute in het najaar niet eenvoudig. Deze bijeenkomst vindt daarom plaats in 2025. Dan zullen we met alle medewerkers doornemen wat er is gebeurd en hoe we kunnen voorkomen dat dit op middellange termijn weer gebeurt.

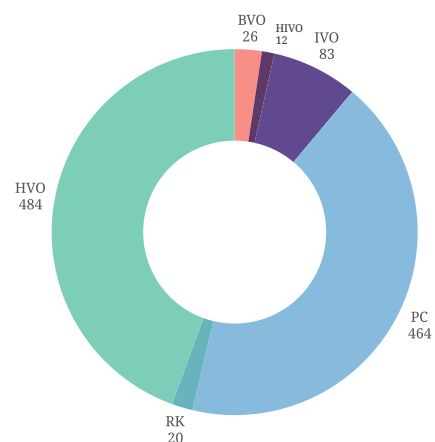
De afloop van de campagne is bekend: Op 12 december stemde de Tweede Kamer in met een amendement op de begroting van OCW waarin de subsidie voor het vormingsonderwijs behouden blijft. WPO 50, 51 en 192 worden niet gewijzigd als de Eerste Kamer ook instemt met het amendement. Deze instemming volgt naar verwachting in het voorjaar van 2025.

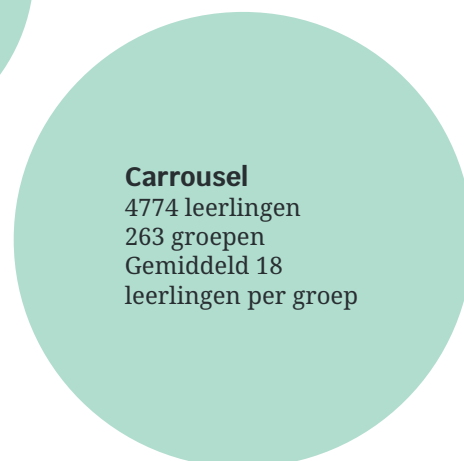
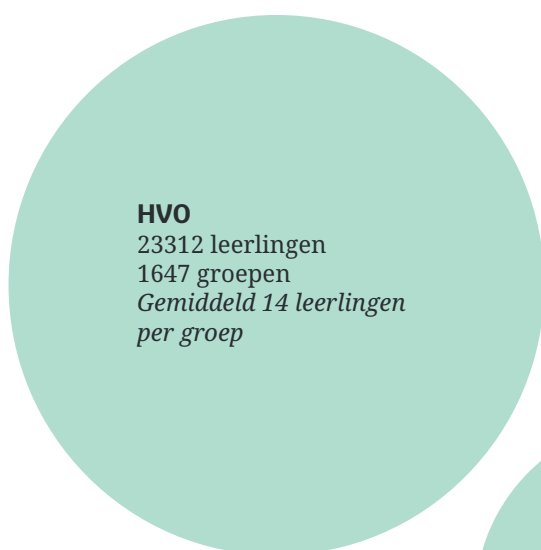
Aantal lessen die gegeven worden per week

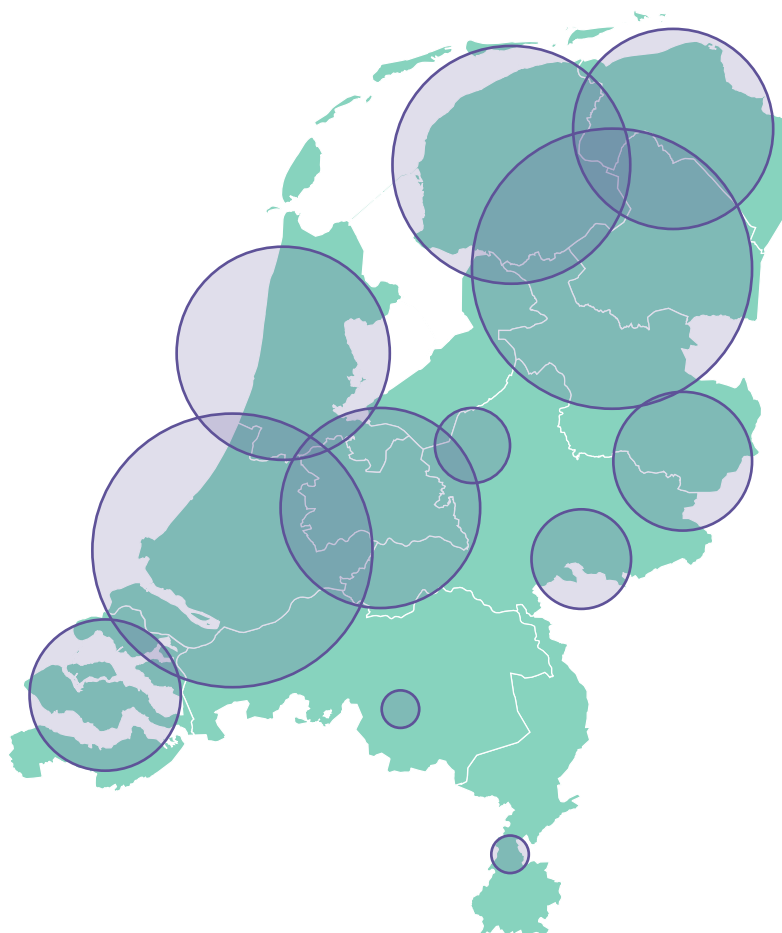
Aantal scholen waar les wordt gegeven

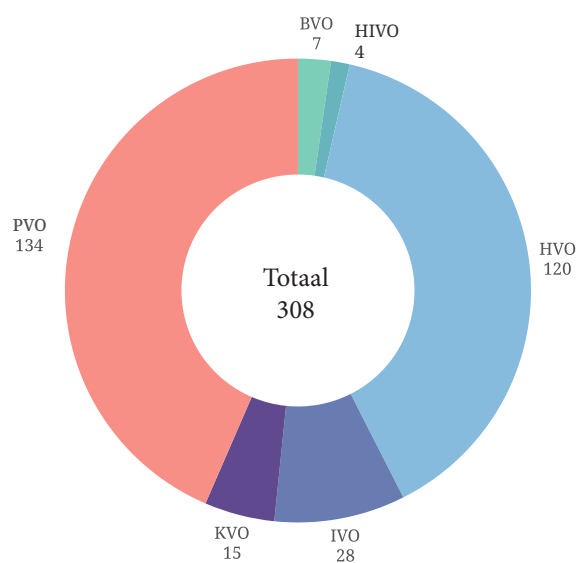
Aantal groepen, aantal leerlingen en gemiddelde groepsgrootte

Spreiding over het land

Aantal vakleerkrachten per denominatie

- BVO** Boeddhistisch vormingsonderwijs
- HIVO** Hindoeïstisch vormingsonderwijs
- HVO** Humanistisch vormingsonderwijs
- IVO** Islamitisch vormingsonderwijs
- JVO** Joods vormingsonderwijs
- KVO** Katholiek vormingsonderwijs
- PVO** Protestants vormingsonderwijs

**‘Vakleerkrachten
vormingsonderwijs
zijn experts, zij leven
wat zij onderwijzen.’**

– Jacqueline Langeveld,
directeur openbare basisschool
de Bentwijzer

**‘In mijn les
kunnen leerlingen
gewoon even zijn.’**

– Sonja van Leeuwen,
vakleerkracht protestants
vormingsonderwijs

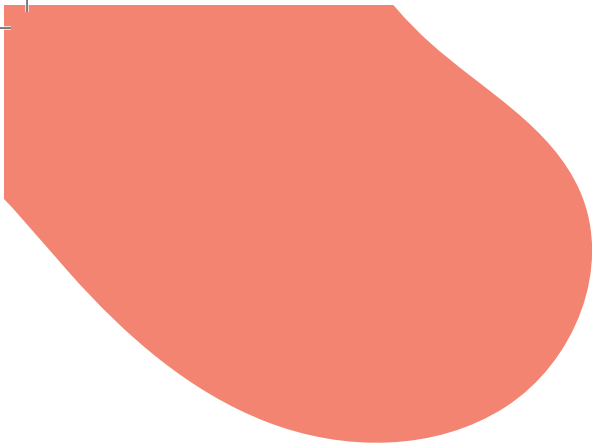
**‘De
vormingslessen
vond ik fijn en
daardoor kreeg ik
ook in de klas
zelfvertrouwen.’**

– Kiki, 11 jaar

4

Evaluatie 2024

De overgang naar nieuwe begrotingssystematieken heeft onze financiële controle verbeterd. In 2024 was de begroting volledig geïntegreerd in Tobias, wat zorgde voor real-time inzicht en sturing. Dankzij efficiënte processen en nauwe samenwerking met de denominaties bleef de organisatie financieel gezond. Desondanks blijft het van groot belang dat binnen de hele sector gelet wordt op de uitgaven en het tijdig wordt gemeld als de begroting op bepaalde kostenposten wordt overschreden, zodat er maatregelen genomen kunnen worden en we verder kunnen bouwen aan een voldoende grote egalisereserve.

Controlling

In 2024 ging de controller die in dienst van het Centrum voor Vormingsonderwijs was met pensioen. Door zijn werk kon de begroting geïntegreerd worden in Tobias en daarmee sluit onze systematiek aan bij de systematiek van het administratiekantoor Onderwijsbureau Meppel (ObM). Er is daarom geen nieuwe controller aangetrokken bij het CW. Het CW gaat intensiever gebruikmaken van de controllingdiensten van ObM, die al onderdeel uitmaakten van de dienstverleningsovereenkomst.

Nieuwe CAO met 10% loonsverhoging

Nadat de loon- en prijsbijstelling bekend was geworden in augustus, is er in oktober, in overleg met de vakbonden, een salarisverhoging doorgevoerd van gemiddeld 10% met terugwerkende kracht per 1 januari 2024. Hiermee zijn de salarisschalen op

dezelfde hoogte gebracht als op dat moment gold voor de CAO PO.

Het was echter al duidelijk dat voor deze CAO PO nieuwe onderhandelingen gaande waren en dat de werknemers onder deze CAO een nieuwe loonsverhoging tegemoet konden zien. Voor deze nieuwe loonsverhoging bood de subsidie voor het vormingsonderwijs geen ruimte. Samen met de vakbonden besloten we om de verwijzing naar de loonschalen van de CAO PO uit de CAO voor het vormingsonderwijs te halen.

De loonsverhoging en het schrappen van de verwijzing waren de enige wijzigingen voor de nieuwe CAO die is ingegaan op 1 oktober 2024 en loopt tot en met 31 augustus 2025. We hebben afgesproken dat we de onderhandelingen voor de nieuwe CAO per 1 september 2025 in de lente van 2025 opstarten en dat we in deze onderhandelingen ook andere arbeidsvoorwaarden meenemen.

Werkprocessen op het secretariaat

Samen met de mensen die werkzaam zijn op het secretariaat en bij de afdeling HR zijn de werkprocessen rondom instroom-doorstroom-uitstroom van medewerkers in kaart gebracht en opgeschreven. Hierbij is tegen het licht gehouden bij welke afdeling een taak hoort en de taken zijn herbelegd. In 2025 gaan we werken volgens deze gedeeltelijk nieuwe processen.

Verbeteringen in technologische infrastructuur

In 2024 is de meervoudig onderhandse aanbesteding voor een nieuw lesaanvraag- en roosterstelsel afgerond en gegund aan een combinatie van 1815 en Selectiv. De eerste ontwikkelfase van het nieuwe lesaanvragensysteem, gericht op een gebruiksvriendelijk aanvraagproces voor scholen en duidelijke overzichten voor vakleerkrachten en regiobegeleiders, is zo goed als afgerond. De implementatiefase start begin 2025.

Nieuwe ARBO-dienst

In januari 2024 zijn we overgestapt van Arbo Content naar Arbodienst Kwiek. De reden hiervoor was dat Arbo Content had aangegeven ons niet langer voldoende te kunnen ondersteunen op arbozaken. Na een zorgvuldige procedure (meervoudig onderhandse aanbesteding), waarbij ook de OR van PC GVO en HVO primair betrokken waren, zijn we in zee gegaan met Kwiek.

De overstap vergde de nodige inspanning van de afdeling HR en van de administratie. Kwiek maakt gebruik van andere software dan de vorige Arbo-dienst. Bovendien was Kwiek zelf net overgestapt op het werken met taakgedelegeerden. De taakgedelegeerde die aan het vormingsonderwijs was toegewezen, moest nog erg groeien in deze rol, waardoor HR regelmatig verslagen afkeurde over gesprekken gevoerd tussen deze taakgedelegeerde en zieke medewerkers.

In juni trokken we daarom de conclusie dat Kwiek te klein is om de organisatie van het vormingsonderwijs goed te ondersteunen en startten we een nieuwe aanbestedingsprocedure op, die half oktober, toen het nieuws over het stoppen van

de subsidie naar buiten kwam, bijna was afgerond. Gezien het feit dat het voortbestaan van het vormingsonderwijs onzeker was én het feit dat Kwiek zo langzamerhand steeds professioneler ons ondersteunde, is er toen gekozen om de aanbesteding af te breken en in ieder geval tot en met 2026 van Kwiek gebruik te blijven maken. We zijn heel blij dat Kwiek hierin mee kon gaan.

Vanaf de zomer is het ziekteverzuim gaan dalen en zitten we onder het niveau van 2023.

The Mental Move

Met de nieuwe Arbodienst Kwiek kwam ook The Mental Move de organisatie binnen. The Mental Move helpt organisaties bij het verbeteren van de mentale & fysieke gezondheid en de duurzame inzetbaarheid van hun medewerkers. The Mental Move wil bijdragen aan toegankelijke en snellere mentale zorg en meer bevlogen medewerkers. Zij biedt veel e-learnings over allerlei mentale vraagstukken om medewerkers te helpen, op het gebied van mentale balans, werk-privé balans, leefstijl en levensgebeurtenissen. Ook kunnen medewerkers zonder extra kosten chatten of drie onlinegesprekken voeren met een psycholoog of een leefstijlcoach. Medewerkers die uitvallen met mentale klachten kunnen snel terecht bij een psycholoog voor een intensiever traject. Op dit moment zien we dat medewerkers er regelmatig gebruik van maken.

Personeelsvertegenwoordiging

Nu het Centrum voor Vormingsonderwijs ook werkgever is van enkele denominaties (BVO, JVO en HiVO), vonden we het van belang om de medewerkersbetrokkenheid bij het te voeren beleid duidelijker te organiseren. Hiervoor is een personeelsvertegenwoordiging (PVT) opgericht en is er onder de medewerkers gepeild wie zich in wil zetten voor deze vertegenwoordiging. Daarop kwamen drie reacties, wat verkiezingen overbodig maakte. In september ging de PVT van start met daarin een leerkracht BVO (Peter de Rooden), een leerkracht HiVO (Arti Brahmawari) en een lid van het secretariaat (Hennie van de Vendel).

De eerste bijeenkomst betrof een 'onboarding', waarin de bestuurder heeft uitgelegd hoe het

Centrum voor Vormingsonderwijs georganiseerd is en wie waarvoor verantwoordelijk is. De tweede bijeenkomst stond direct in het teken van het slechte nieuws rondom het afschaffen van de subsidie voor het vormingsonderwijs.

In december hebben de leden van de PVT een cursus gevolgd over de rechten en de plichten van een personeelsvertegenwoordiger.

Sectorbrede opleiding

De sectorbrede opleiding voor nieuwe vakleerkrachten zoals die gedraaid heeft in 2022 en 2023 is eind 2023/begin 2024 geëvalueerd. De conclusie was dat een opleiding die de afzonderlijke denominaties overstijgt, relevant is. Het merendeel van de respondenten vond zo'n opleiding noodzakelijk voor het goed kunnen functioneren als starter in het vormingsonderwijs. Ze hebben geleerd om de scholen te kunnen uitleggen wat de meerwaarde is van vormingsonderwijs en ze hebben gemerkt onderdeel te zijn van een grotere organisatie. Ook waardeerden ze de ontmoeting met vakleerkrachten van de andere levensbeschouwing. Toch was niet iedereen overtuigd van het nut van bepaalde onderdelen van het aanbod, bijvoorbeeld omdat ze eerst het eigen opleidingstraject volgden en de modules van de sectorbrede opleiding daar teveel mee overlapt. Ook werd opgemerkt dat de nadruk wel erg op onderwijs in carrouselvorm lag in de sectorbrede opleiding, terwijl een aanzienlijk deel van de nieuwe vakleerkrachten alleen klassieke lessen geeft. Kortom: een sectorbrede opleiding is relevant, maar het aanbod sluit niet naadloos aan bij elke starter. Met name de diversiteit in kenmerken van de doelgroep, de omvang van de aanstelling en het moment waarop de sectoropleiding wordt gevolgd - voor of na denominatieve scholing - zijn hierin bepalend.

Samen met de werkgroep Scholing en het directeursberaad is toen besloten om de sectorbrede opleiding te beperken tot de vier hoofddoelstellingen:

- Kennisnemen en uitleg kunnen geven wat de visie en werkwijze van het CW is.
- Kennisnemen en uitleg kunnen geven wat de werkwijze en visie van het Openbaar Onderwijs is.

- Kennisnemen en uitleg kunnen geven van het verschil tussen vormingsonderwijs, burgerschapsvorming en geestelijke stromingen.
- Zorgdragen voor vakdidactische en pedagogische verdieping voor de vakleerkrachten.

De eerste dag met twee modules is geweest en de eerste reacties hierop waren positief. In 2025 evalueren we deze vorm van de sectorbrede opleiding en bespreken we eventuele aanpassingen met de werkgroep Scholing en het directeursberaad.

Nascholing, sectorbreed en PC GVO-specifiek

Met de Stichting PC GVO en het directeursberaad spraken we af dat in het schooljaar 2024/2025 het Centrum voor Vormingsonderwijs bij wijze van experiment een sectorbrede nascholing voor alle vakleerkrachten organiseert. Voor PC GVO organiseerden we ook de inhoudelijke nascholing.

In december 2024 besloten we om de organisatie van de inhoudelijke nascholing van PC GVO weer terug te geven aan PC GVO per schooljaar 2025/2026. Inhoudelijke zaken kunnen het best belegd zijn bij de denominatie zelf. Het komend jaar zal het CW uitsluitend cursussen aanbieden aan medewerkers van het vormingsonderwijs op niet-inhoudelijke thema's. Te denken valt aan een training over het werken in het nieuwe aanvraagstelsel, een training Handig werken met Excel of een training in klassenmanagement; als medewerkers daarom vragen.

A portrait of a woman with long dark hair, smiling, wearing a black top with a floral pattern, gold hoop earrings, and a gold chain necklace. She is in a classroom setting with shelves of books and a teddy bear in the background.

5

Financiële cijfers 2024

De financiering van het vormingsonderwijs is wettelijk geborgd sinds 2017 (WPO artikel 192 en WEC 171). Hiervoor ontvangt het Centrum voor Vormingsonderwijs sinds het kalenderjaar 2020 instellingssubsidie volgens de Kaderregeling OCW, SZW en VWS. Ieder jaar legt het Centrum voor Vormingsonderwijs verantwoording af over de besteding van deze subsidie in verhouding tot de geleverde prestatie-eenheden.

In 2024 bedroeg de instellingssubsidie €16.443.060, inclusief loon- en prijsbijstelling en exclusief terugbetaling vanwege krimp van het aantal lesgroepen van €155.455. Het exploitatieoverschot bedroeg €100.638, waarmee de egalisatiereserve verder is versterkt. De organisatie is financieel gezond met een verbeterde liquiditeitsratio en solvabiliteit. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de bedrijfs-

voering van het Centrum voor Vormingsonderwijs volledig afhankelijk is van instellingssubsidie met de daarbij behorende regels in de kaderregeling van OCW/SZW/VWS. Deze kaderregeling kan op gespannen voet staan met de eisen die gesteld worden aan de continuïteit voor organisaties met arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd en langjarige overeenkomsten met derde partijen.

Exploitatieresultaat

	JAARBUDGET 2024	REALISATIE 2024	VERSCHIL
Baten			
Rijksbijdragen	€ 15.506.469	€ 16.443.060	€ 936.591
Overige baten		€ 8.317	€ 8.317
Terugbetaling krimp		€ -155.455	€ -155.455
Totaal	€ 15.506.469	€ 16.295.922	€ 789.453
Lasten			
Personeelslasten	€ 14.430.265	€ 15.545.544	€ -1.115.279
Afschrijvingen	€ 39.642	€ 16.798	€ 22.844
Huisvestingslasten	€ 66.000	€ 59.319	€ 6.681
Overigelasten	€ 845.931	€ 589.283	€ 256.648
Totaal	€ 15.381.838	€ 16.210.944	€ -829.106
Financiële baten en lasten	€ 2.500	€ 15.660	€ 13.160
Totaal	€ 2.500	€ 15.660	€ 13.160
Resultaat	127.131	€ 100.638	€ -26.493

Balans

Activa	Materiële vaste activa	€ 96.470
	Vorderingen	€ 62.804
	Liquide middelen	€ 1.975.313
	Totaal	€ 2.134.588
Passiva	Egalisatiereserve	€ 288.376
	Voorzieningen	€ 20.000
	Kortlopende schulden	€ 1.826.212
	Totaal	€ 2.134.588

Financiële positie

De kengetallen die iets zeggen over de financiële positie van het Centrum voor Vormingsonderwijs zijn de liquiditeit, de solvabiliteit en de egalisatiereserve. De liquiditeit geeft aan in welke mate het centrum aan de lopende betalingsverplichtingen kan voldoen en de solvabiliteit geeft aan in hoeverre zij in staat is om in geval van liquidatie aan haar verplichtingen te voldoen. De egalisatiereserve is de vermogensbuffer die in afstemming met het

ministerie van OCW kan worden aangewend om tegenvallers op te vangen.

De financiële positie van het CW is in 2024 verder verbeterd. De liquiditeitsratio is toegenomen, net als de solvabiliteit. De egalisatiereserve is op dit moment 1,8% van het jaarlijkse subsidie bedrag. Dit moet in de komende jaren nog verder verhoogd naar 3 tot 5%.

	2021	2022	2023	2024
Solvabiliteit	-15,7%	-6,7%	6.0%	14.5%
Liquiditeit	0,8	0,9	1.12	1.12
Rentabiliteit	-2,4%	0,9%	0,6%	1%
Egalisatiereserve	€ 0	€ 0	€ 287.181	€ 288.376

6

Activiteitenverslag en HR-kengetallen

In dit hoofdstuk worden de kengetallen weergegeven eind 2022 en eind 2023. Het schooljaar loopt niet parallel met de kalenderjaren. Voor het gewogen gemiddelde telt de eindstand van 2022 voor 7/12e mee en de eindstand van 2023 voor 5/12e.

De getallen die gepresenteerd zijn in Figuur 1 betreffen de eindstand 2024 en derhalve niet het gewogen gemiddelde over 2024.

Scholen en lesgroepen

	EIND 2023	EIND 2024	2024 GEMIDDELD
Aantal scholen met vormingsonderwijs	951	797	887
Aantal scholen met klassiek vormingsonderwijs	815	652	747
Aantal scholen met de carrouselvorm	142	145	143
Totaal aantal lesgroepen	3767	3583	3690

	HVO	PC GVO	IVO	KVO	BVO	HiVO	JVO
Eind 2023							
Aantal docenten	132	156	27	15	7	2	1
Aantal lesgroepen	1.861	1.516	248	53	58	24	7
Aantal scholen	548	594	104	39	29	11	5
Eind 2024							
Aantal docenten	120	134	28	15	7	4	1
Aantal lesgroepen	1.735	1.404	279	65	60	36	4
Aantal scholen	484	464	83	20	26	12	1

Gemiddelde lesgroepgrootte in 2024/2025

	AANTAL LEERLINGEN
KVO	13,73
PC GVO	13,82
HVO	14,09
IVO	14,33
BVO	17,74
JVO	20
HiVO	20,38

Medewerkers

	AANTAL MEDEWERKERS (GEMIDDELD IN 2024)	PERCENTAGE MAN (WTF)	GEMIDDELDE LEEFTIJD	PERCENTAGE 55+
HVO	128,1	9,7	52,7	51,2
PC GVO	151,8	16,5	52,7	54,1
KVO	18,4	35,7	51,3	42,1
IVO	27,1	49,3	41,7	7,4
BVO	7,9	27,5		
HiVO	3,5	0		
JVO	1,8	85	54,7	58,1 ²
CW	13,6	16,5		

Verzuim

	ZIEKMELDINGSFREQUENTIE	ZIEKTEVERZUIMPERCENTAGE
CW	0,53	12,84
HVO	1,38	12,41
PC GVO	0,93	4,79
KVO	0,23	2,07
IVO	0,22	3,45
BVO	1,53	7,30
HiVO	0,25	1,92
JVO	0	0
Benchmark	0,95	5,5

² Uitsplitsing naar denominatie niet mogelijk; rapportage is alleen op werkgeversniveau.

7

Het jaar 2024 door de
ogen van de Raad van
Toezicht

Het jaar 2024 stond vooral in het teken van onzekerheid rond het voornemen van Minister Bruins de bekostiging via instellingssubsidie voor het vormingsonderwijs per 1 januari 2027 te willen beëindigen. Dankzij een sterk georganiseerde lobby richting politieke partijen in de Tweede Kamer heeft dit voornemen geen doorgang gevonden en is daarmee de continuïteit van het vormingsonderwijs ook na 2027 geborgd. Het belang van investeren in goede contacten met de politieke partijen én het Ministerie van OCW is groot. De Raad van Toezicht (RvT) spreekt haar complimenten uit voor iedereen betrokken bij het vormingsonderwijs die hierin een rol speelde.

In 2024 veranderde de samenstelling van de RvT. De twee leden die vanuit het oude bestuur voor de duur van een jaar vanuit een continuïteitsbelang tijdelijk toetraden tot de RvT, traden in februari 2024 af. Wel heeft de RvT hen gevraagd nog voor de duur van een jaar als adviseur van de RvT betrokken te blijven. De RvT had in 2024 vanaf februari feitelijk twee vacatures die in 2025 worden ingevuld.

Ook in 2024 heeft de RvT vanuit haar toezichthoudende rol intensief met de bestuurder meegekeken naar de kanteling en de effecten van de nieuwe governance structuur op de organisatie van het CW. De RvT is trots op de inzet en de prestaties van alle medewerkers die betrokken zijn bij de uitvoering van het vormingsonderwijs en dankt de vakleerkrachten, leidinggevend, ondersteunend personeel en het bestuur voor hun gezamenlijke inzet.

Samenstelling Raad van Toezicht

De RvT bestond in 2024 uit vijf onafhankelijke leden:

- Willem Baumfalk (voorzitter)
- Ada van der Velden - Westervelt
- José Bosma
- Tessa van Wijnen (tot 1-2-2024)
- Rasit Bal (tot 1-2-2024)

De RvT kende in 2024 twee commissies; de auditcommissie met als leden José Bosma en Willem Baumfalk en de remuneratiecommissie met als leden Willem Baumfalk en Ada van der Velden. De remuneratiecommissie voerde in juli 2023 een eerste functioneringsgesprek met de directeur-bestuurder en in december een beoordelingsgesprek op grond waarvan de directeur-bestuurder een vaste aanstelling kreeg per 1 februari 2024.

Honorering

De leden van de RvT (inclusief de adviseurs) hebben in 2024 een vergoeding voor hun inzet ontvangen.

Werkwijze

De Raad laat zich inspireren en leiden in haar opdracht als toezichthouder bij het CW, door onder meer de Code Goed Bestuur van de PO Raad en de nieuwste inzichten in publieke doelstellingen voor het Onderwijs. Ook zijn de leden lid van VTOI-NVTK. De Raad gebruikt vanuit de toezichtvisie voor het toezichthouden tien domeinen:

1. Strategie en beleid
2. Personeel en organisatie
3. Kwaliteit
4. AVG
5. Middelen (Financiën)
6. Huisvesting en materieel
7. Dienstverlening denominaties
8. Communicatie
9. Stakeholders/maatschappij
10. Toezicht en Governance

Met deze domeinen geeft de Raad invulling aan de drie rollen, namelijk van toezichthouder, werkgever en het fungeren als klankbord.

In de vergaderingen met de directeur-bestuurder passeren de onderwerpen volgens de reguliere jaarkalender en wordt elke keer een Stand van Zaken notitie besproken waarmee de RvT zich door de directeur-bestuurder laat informeren over de gang van zaken binnen het CW in relatie tot haar dienstverlening aan de denominaties en het organiseren van vormingsonderwijs. Daarnaast heeft de RvT de ambitie ook het contact met de directeuren, de besturen van de denominaties, de zendende instanties en de onderwijsgevenenden te onderhouden. De dialoog die hierop ontstaat, zorgt voor een verdieping van de kennis over de taak waar de RvT voor staat.

Vergaderingen van de Raad van Toezicht

In 2024 waren er zes vergaderingen met de directeur-bestuurder en daaraan voorafgaand een agenda overleg tussen de voorzitter van de RvT en de directeur bestuurder. Ook is er een vast overleg tussen de voorzitter van de RvT en de directeur-bestuurder.

In 2024 kwamen onder andere de volgende onderwerpen en thema's aan bod:

- Dilemma's in de uitwerking van de governance kanteling
- Ontwikkelen van een intern toezichtskader
- Jaarverslag 2023 (incl. jaarrekening en bestuursverslag)
- Accountantsverslag
- Evaluatieonderzoek vormingsonderwijs vanuit OCW in kader van 5-jaarlijkse evaluatie van de subsidie
- Bedrijfsvoering, o.a. HRM, duurzame inzetbaarheid, verzuim en frauderisicobeheersing
- Inkoopbeleid
- Treasurystatuut
- Klachtenreglement
- Dienstverlening richting de denominaties
- Financiële stand van zaken
- Subsidieaanvraag en subsidiebeschikking
- Meedenken in het opstellen van de kaderbrief 2024
- Begroting en jaarplan 2024
- Het voorbereiden van ontmoetingen met het netwerk van het CW
- Behoud van de subsidie voor vormingsonderwijs

Hoofd- en nevenfuncties leden RvT

NAAM	HOOFD- EN NEVENFUNCTIES
De heer W.W. Baumfalk	Voorzitter College van Bestuur Stichting Voortgezet Onderwijs Kennemerland (hoofdfunctie) Nevenfuncties: - Lid RvT samenwerkingsverband Midden-Kennemerland
De heer R. Bal	Directeur-Bestuurder Islamitische Scholen Besturen Organisatie (hoofdfunctie) Nevenfuncties: - Voorzitter stichting Geloven in Samenleven - Voorzitter commissie zending islamitische geestelijke verzorging - Projectleider Project Professionalisering Imams in Nederland
Mevrouw G.A. van der Velden-Westervelt	Directeur van de Faculteit Theologie aan de Universiteit van Tilburg (hoofdfunctie tot 1 april 2024) Nevenfuncties: - Voorzitter kathedrale koorschool te Utrecht, school voor primair onderwijs 8-12 jaar - Lid Raad van Kerken Ede en omgeving - Voorzitter Bestuurlijke visitatiecommissie PO-Raad - Lid RvT Pallas Athene College, middelbare school voor openbaar onderwijs in Ede en omgeving
Mevrouw T.K. van Wijnen	Hoofdfunctie: senior beleidsmedewerker ministerie Infrastructuur en Waterstaat (hoofdfunctie) Nevenfunctie: Bestuurslid/penningmeester Stichting Nationale Archeologiedagen Statenlid Provincie Noord-Holland - Lid commissie Landelijk gebied - Plv lid commissie bestuur en financiën - Lid agendacommissie - Voorzitter commissie Leefomgeving
Mevrouw J.A. Bosma	Strategisch manager bij de MBO Raad (hoofdfunctie)

8

Hier gaan we voor
in 2025

Dit jaarverslag gaat tot en met hoofdstuk 6 over de realisatie van onze doelen in 2024. Met dit jaarverslag wordt deze periode afgesloten. In dit hoofdstuk geven we aan waar we in 2025 aan gaan werken. De behoeften van ouders, kinderen, scholen en denominaties vormen daarin onze leidraad.

De focus voor 2025 ligt op verdere verbetering van de dienstverlening aan de denominaties:

- Met OCW tot goede nieuwe regels komen met betrekking tot de instellingssubsidie.
- Afspraken maken met de vakbonden over modernisering van de CAO.
- Uitbouwen van ons netwerk en zichtbaarheid.
- Vergroten van de naamsbekendheid onder ouders van kinderen op de openbare school.
- Implementeren van het nieuw aanvraagstelsel voor vormingslessen.
- Doorlichten van de administratieve processen aan de hand van de AVG en zo nodig aanpassingen doen.
- Verzorgen van de sectorbrede scholing en werken aan verdere professionalisering.

Met deze doelen blijven we werken aan ons streven naar excellente dienstverlening met oog voor mens en maatschappij, zodat iedere vakleerkracht zich volledig kan richten op het geven van vormingsonderwijs.

Begroting 2025

BEGROTING 2025	
Baten	
3.1 Rijksbijdragen	€ 16.443.060
3.5 Overige baten	
Totaal	€ 16.443.060
Lasten	
4.1 Personeelslasten	€ 15.332.459
4.2 Afschrijvingen	€ 23.337
4.3 Huisvestingslasten	€ 70.000
4.4 Overigelasten	€ 869.121
Totaal	€ 16.294.917
5.0 Financiële baten en lasten	€ 2.500
Totaal	€ 2.500
Resultaat	€ 150.643

Balans 2025

		REALISATIE 2024	BEGROTING 2025
Activa	Materiële vaste activa	€ 96.470	€203.054
	Vorderingen	€ 62.804	€63.372
	Liquide middelen	€ 1.975.313	€2.036.490
	Totaal	€ 2.134.588	€ 2.302.916
Passiva	Egalisatiereserve	€ 288.376	€439.009
	Voorzieningen	€ 20.000	€30.500
	Kortlopende schulden	€ 1.826.212	€1.833.397
	Totaal	€ 2.134.588	€2.302.916

Centrum voor Vormingsonderwijs

Bezoekadres

Joseph Haydnlaan 2a
3533 AE Utrecht
info@vormingsonderwijs.nl
030 - 760 4800

Postadres

Postbus 40282
3504 AB Utrecht

www.vormingsonderwijs.nl

